

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Kfv.IV.35.285/2020/5. szám

A tanács tagjai: . Patyi András a tanács elnöke, Dr. Balogh Zsolt előadó bíró,
. Horváth Tamás bíró

A felperes: felperes neve

A felperes képviselője: Dr. Párkányi Tünde Annamária

Az alperes: alperes neve

Az alperes képviselője: Homoródiné dr. Bartalos Éva kamarai jogtanácsos

A per tárgya: falugondnoki szolgáltatás

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: alperes

A felülvizsgálni kért jogerős határozat: Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság
13.K.27.394/2019/7. számú ítélete

Rendelkező rész

A Kúria

- a Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 13.K.27.394/2019/7. számú ítéletét hatályában fenntartja;
- kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a felperes részére 100.000 (azaz százezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget;

A feljegyzett 70.000 (hetvenezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] Az ügy szempontjából releváns tényállás szerint a felperes által ellátott falugondnoki szolgáltatási tevékenységet a szolgáltatói nyilvántartás szerint 2016. évben egy Volkswagen Crafter típusú, ... forgalmi rendszámú gépjárművel biztosította. A felperes adatszolgáltatása szerint azonban 2015. október 27. napjától a tulajdonában álló Volkswagen T6. típusú, ...forgalmi rendszámú gépjárművel látta el a szolgáltatást. Ennek a gépjárműnek az adatait a szolgáltatói nyilvántartásba csak a 2017. február 15. napján jogerőre emelkedett határozattal jegyeztette be a felperes. A hatóság ezért megállapította, hogy a felperes a vizsgált időszakban (2016. január 1. - 2016. december 31.) nem volt jogosult a falugondnoki szolgáltatás támogatására.
- [2] A fenti tényállás alapján az elsőfokú hatóság a felperes terhére 2.500.000 Ft, a központi költségvetésből jogosulatlanul igénybe vett támogatás miatti visszafizetési kötelezettséget, illetve 55.595 Ft ügyleti kamat és késedelmi kamatfizetési kötelezettséget állapított meg. A felperes fellebbezése folytán elperes a 2018. március 1-jén kelt KINCSTK/6812-2/2018. számú határozatával az elsőfokú határozatot helybenhagyta. A határozat indokolása szerint felperes a Magyarország 2016. évi költségvetéséről szóló 2015. évi C. törvény (a továbbiakban: Kvtv.) alapján jogosulatlanul vette igénybe a Kvtv. 2. számú mellékletének III. fejezet 3. pont e) pontjában a falugondnoki szolgáltatásra megállapított és kifizetett támogatást, mivel a vizsgált időszakban a falugondnoki szolgáltatást a nyilvántartásban szereplő gépjárműtől eltérő járművel látta el.
- [3] A határozat indokolása szerint az alperes a vizsgált időszakban a felperes jogsértő magatartása miatt - tekintve, hogy nem a szolgáltatói nyilvántartásba vett gépjárművel látta el a falugondnoki feladatokat - nem tudta figyelembe venni a támogatásra jogosultságot, ezért kötelezte a felperest a támogatás visszafizetésére.
- [4] Az alperes hivatkozott a Kvtv. 2. melléklet Kiegészítő szabályok 5c.) pontjára, a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények és hálózatok hatósági nyilvántartásáról és ellenőrzéséről szóló 369/2013. (X. 24.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) 5. sz. melléklet 2.2. pontjában foglaltakra, a 8. § (2) bekezdésére, melyek alapján kifejtette, hogy a szolgáltatás jogszerű működésének feltétele a gépjármű szolgáltatói nyilvántartásba történő bejegyzéséről szóló jogerős határozat, így a felperes csak arra az időszakra jogosult a Kvtv. szerinti támogatás igénybevételére, amelyre vonatkozóan rendelkezésére áll jogerős, aktuális adattartalommal bíró határozat a bejegyzésről, ugyanis ez a finanszírozás alapja.
- [5] Hivatkozott továbbá az alperes a Korm. rendelet 27-28. §-aira, melyek értelmében a fenntartó köteles kérelmezni az adatmódosítást, ha a szolgáltatói nyilvántartásba bejegyzett adatok megváltoznak, valamint a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Szocvtv.) 92/K. § (4c) bekezdésére mely szerint a szociális szolgáltatót a jogszabályokban és a szolgáltatói nyilvántartásban foglaltaknak megfelelően kell működtetni, amelyet a működést engedélyező szerv ellenőriz.
- [6] Az alperes hivatkozott az ügy tárgyával egyező ítéletre, valamint a Kúria gyakorlatára, kiemelve e körben azt, hogy az alperes a támogatás igénybevételének jogszerűségét állapítja meg, melynek keretében bírságot nem állapíthat meg, de az Áht. 60/A. § (1) bekezdés d) pontja értelmében intézkedhet a támogatás teljes vagy részleges visszavonásáról.

A felperes keresete és a védírat

- [7] Az alperes határozatával szemben a felperes keresettel élt, amelyben az alperesi határozat hatályon kívül helyezését kérte. Álláspontja szerint nem terheli visszafizetési kötelezettség a folyósított állami támogatás tekintetében, ugyanis falugondnoki szolgáltatást a Kvtv.-ben foglaltakkal egyezően, a külön jogszabályban foglalt szakmai szabályok betartásával látta el.
- [8] Az alperes védíratában a határozatban foglalt indokok alapján a kereset elutasítását kérte.
- [9] A Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság egy más községi önkormányzat felperesnek az alperessel szemben folyamatban lévő 100.K.27.428/2018. számú perében 2018. július 4. napján elrendelte - a falugondnoki szolgáltatással kapcsolatos közigazgatási cselekmény felülvizsgálatára irányuló - közigazgatási per mintaperként történő elbírálását. Mindezekre tekintettel a bíróság a jelen eljárás tárgyát képező közigazgatási perben az előtte folyamatban lévő eljárást felfüggesztette a mintaper befejezéséig.
- [10] A Kúria, mint felülvizsgálati bíróság a Kfv.IV.35.017/2019/8. szám alatti ítéletével bírálta el a mintaperben hozott ítélettel szembeni felülvizsgálati kérelmet. A Kúria ítéletében elvi élel mondta ki, hogy az Áht. rendszerében az Államkincstár ellenőrzési jogosítványa mind az adminisztratív, mind pedig a szakmai szabályok betartásának ellenőrzésére kiterjed. Ha a falugondnoki szolgáltatás fenntartója megszegi adminisztratív, nyilvántartási, adatszolgáltatási kötelezettségét, de a szolgáltatást valójában nyújtotta és a további szakmai jogszabályi feltételeknek megfelel, a feltárt jogszabálysértés jogkövetkezményét arányosan kell meghatározni.

Az elsőfokú ítélet

- [11] A felfüggesztett eljárás folytatásaként a Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság jelen ügyben a 13.K.27.394/2019/7. számú ítéletében az alperes határozatát - a „Falugondnoki és tanyagondnoki szolgáltatás” jogcímhez kapcsolódó visszafizetési kötelezettségre, az ügyleti kamatra és a késedelmi kamatra vonatkozó megállapítások tekintetében - az elsőfokú hatóság határozatára is kiterjedően megsemmisítette és az elsőfokú hatóságot e körben új eljárás lefolytatására kötelezte.
- [12] A bíróság megállapította, hogy a falugondnoki és tanyagondnoki szolgáltatás vonatkozásában a Kincstár ellenőrzési hatáskörét az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Áht.) 57. § (2) bekezdése és 59. § (1) bekezdése teremti meg. Az alperes hatósági ellenőrzési jogköre kiterjed az önkormányzatok éves költségvetési beszámolója alapján az állami támogatások elszámolására, felhasználására, és a beszámoló alapjául szolgáló dokumentumok ellenőrzésére is.
- [13] Megállapította továbbá, hogy jogszabály írja (írta) elő azt, hogy a nyilvántartás adatai közé tartozik a szolgáltatáshoz használt gépjármű gyártmánya, típusa és rendszáma, a Korm. rendelet 27. § (1) bekezdése pedig akként szól, hogy a fenntartó köteles kérelmezni az adatmódosítást, ha a szolgáltatói nyilvántartásba bejegyzett adatok megváltoznak. Mindebből következően releváns az adatok nyilvántartásba történő, a valóságnak megfelelő bejegyzése, a jogszerű működésnek ez is feltétele.
- [14] Mindezek mellett a bíróság megítélése szerint az alperes által alkalmazott visszafizetési kötelezettség aránytalan, ezért sérti az Áht. 60/A § (1) bekezdését.
- [15] Az arányosítás kötelezettsége körében az elsőfokú bíróság hivatkozott az Alaptörvény XXIV. cikk

(1) bekezdésében foglalt tisztességes ügyintézéshez való jogra. Kifejtette továbbá, hogy az Alaptörvény R cikk (2) bekezdése értelmében az Alaptörvény és a jogszabályok mindenkire kötelezőek, a 28. cikk pedig a bíróságok számára előírja, hogy a jogalkalmazás során a jogszabályokat az Alaptörvénnyel összhangban kell értelmezniük. Mindezekre tekintettel a bíróság úgy ítélte meg, hogy alperes eljárása az ügy tárgyát képező arányosítás hiánya következtében nincs összhangban az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésből eredő tisztességes ügyintézéshez való joggal.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [16] Az ügyben az alperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, melyben kérte a Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 13.K.27.394/2019/7. számú ítéletének hatályon kívül helyezését és az eljáró bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását oly módon, hogy a felperes keresetét utasítsa el.
- [17] Az alperes álláspontja szerint a bíróság tévesen értelmezte az Áht. 60/A. § (1) bekezdését, és ebből eredően olyan következtetéseket vont le az alperesi határozat bírósági felülvizsgálata során, amelyek ellentétben állnak a Kvtv. 2. melléklet V.5. g) alpontjának kiegészítő szabályaival, valamint az Áht. 97. § (1) bekezdésével.
- [18] Az alperes hangsúlyozta, hogy a bíróság ítéletének az arányosításra, mérlegelésre, valamint az ezek hiányából levezetett, a tisztességes ügyintézéshez való jog sérelmére vonatkozó megállapításai nem megalapozottak.
- [19] Az alperes mindenképp előtérbe helyezte, hogy a felek által nem vitatott az a tény, hogy a felperes ténylegesen ellátta a falugondnoki szolgálatot, továbbá az sem volt vitatott, hogy a falugondnoki szolgáltatás kapcsán a felperes elmulasztotta a szolgáltatáshoz használt új gépjármű adatait a Korm. rendeletben meghatározott módon bejelenteni. Álláspontja szerint az Áht. 60/A. § (1) bekezdését akként kell értelmezni, hogy amennyiben a helyi önkormányzat a támogatás jogosulatlan igénybevételének bármely, az Áht.-ban nevesített esetét megvalósítja, úgy a támogatásról köteles lemondani, és azt visszafizetni. Az alperes kiemelte, hogy az Áht. 60/A. § (1) bekezdését kiegészítette a Magyarország 2020. évi központi költségvetésének megalapozásáról szóló 2019. évi LXVI. törvény (a továbbiakban: Mód.tv.) 95. §-a a 60/A. § (1a) bekezdésével. Ennek értelmében „Ha a jogosulatlan igénybevételt a kincstár az 59. § szerinti felülvizsgálati eljárásban állapítja meg, a visszafizetési kötelezettséget megállapító határozat meghozatala során mérlegelési jogkör gyakorlásának helye nincs.”
- [20] Az alperes szerint a jogszabály-módosítással a jogalkotó szándéka egyértelműen a Kincstár, mint alperes Áht. 60/A. § (1) bekezdése szerinti visszafizetési jogkörének pontosítása, és nem az eddigiektől eltérő, vagy új tartalmat hordozó szabály megalkotása volt. A sürgős jogszabályi pontosítás legfőbb indoka az a közelmúltban kibontakozó ítélkezési gyakorlat, amely az alperes számára a visszafizetési kötelezettség megállapítása kapcsán a mérlegelési jogkör gyakorlását és a jogsértés súlyának megfelelő arányosítást írja elő. Álláspontja szerint az Áht. 60/A. § (1a) pontja a Kúria döntéseinek meghozatala során - függetlenül a rendelkezés hatálybalépésének időpontjától - nem mellőzhető.
- [21] Az alperes hivatkozott továbbá az Alaptörvény N) cikkére, 36. cikkére, 37. cikk (1) bekezdésére, 39. cikkére, valamint a Kúria több határozatára.

- [22] Az alperes szerint mivel az Áht. 60/A. § (1a) bekezdése az eredeti jogalkotói szándékot egyértelműsítette ezért a Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 13.K.27.394/2019/7. számú ítélete sérti az Áht. 60/A. § (1) bekezdését is, sérti továbbá a Kvtv. 2. mellékletének V.5. g) pontját, valamint a szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 92/K. § (3) bekezdését, (4c) bekezdését, a Korm. rendelet 8. § (2) bekezdését.
- [23] Az alperes rögzítette, hogy a Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 13.K.27.394/2019/7. számú ítéletben **a Kincstár részére adott iránymutatásban szereplő szempont nem vehető figyelembe**, önmagában az a tény, hogy a normatívát a felperes a működési engedély szerinti feladatai ellátásra fordította, nem teszi jogszerűvé az állami támogatás felhasználását.
- [24] Alaptörvényi szabályokat értelmezve az alperes arra az álláspontra jutott, hogy ha egybevetjük az Alaptörvény R) cikkének (2) bekezdése szerinti alapvetést az Alaptörvény XXIV. cikkének (1) bekezdésével, akkor álláspontunk szerint egyértelműen az R) cikkben megkövetelt, a jogszabályok kötelező megtartására irányuló alaptörvényi elvárás az, ami nagyobb súllyal bír a XXIV. cikk (1) bekezdésben foglalt tisztességes ügyintézéshez való joggal szemben.
- [25] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmet nyújtott be, amelyben kérte a jogerős ítélet hatályában való fenntartását.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [26] 1. A Kúria elsőként azt rögzíti, hogy a falugondnoki, tanyagondnoki szolgáltatással kapcsolatban - jogkérdésben jelen üggyel azonos tényállás alapján - korábban mintaper eljárást indított. A mintaperben a Kúria 2019. január 22-én hozta meg Kfv.IV.35.496/2018/12. számú ítéletét. E kúria döntést követően alakult ki az a bírósági gyakorlat, mint amelyet jelen ügyben felülvizsgálni kért 2019. július 9-én meghozott elsőfokú bírósági ítélet tükröz. Ezt támadta az alperes felülvizsgálati kérelemmel.
- [27] 2. A felülvizsgálati kérelem tárgyában eljáró Kúria a 2019. október 15-én kelt Kfv.IV.35.568/2019/3. számon a felülvizsgálati eljárást, a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 126. § (1) bekezdés b) pontja alapján hivatalból felfüggesztette és a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (továbbiakban: Kp.) 34. § b) pontja alapján kezdeményezte, hogy az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés b) pontjában és az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (továbbiakban: Abtv.) 25. § (1) bekezdésében meghatározott hatáskörében eljárva vizsgálja meg az Áht. 60/A. § (1a) bekezdésének alkotmányosságát, állapítsa meg annak alaptörvény-ellenességét és azt kihirdetése napjára visszamenőleges hatállyal semmisítse meg.
- [28] A Kúria kezdeményezte továbbá, hogy az Alkotmánybíróság - az Abtv. 45. § (2) és (4) bekezdése alapján - mondja ki, hogy az Áht. 60/A. § (1a) bekezdése nem alkalmazható a Kúria előtt folyamatban lévő Kfv.IV.35.568/2019. számú ügyben, valamint valamennyi, a megsemmisítés időpontjában valamely bíróság előtt folyamatban lévő egyedi ügyben.
- [29] A Kúria megítélése szerint a Mód.tv. által megállapított Áht. 60/A. § (1a) bekezdése az Áht. 60/A. § (1) bekezdése Alaptörvénnyel összhangban értelmezett tartalmának negligálására irányul, ezáltal sérti az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdését, a bírósági eljárás vonatkozásában sérti az

Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését, továbbá a vonatkozó ügycsoportban a bírósági felülvizsgálat tartalmát kiüresíti.

- [30] A Kúria a Kfv.IV.35.568/2019/5. számon indítványát kiegészítette, s arra kérte az Alkotmánybíróságot, hogy az Áht. 60/A. § (1a) bekezdése alkotmányossági vizsgálata mellett vizsgálja meg e rendelkezés alkalmazását folyamatban lévő hatósági eljárásokban is elrendelő - a 2019. évi LXVI. törvény 102. § (2) bekezdésével megállapított - 111. § (36) bekezdését, állapítsa meg annak alaptörvény-ellenességét és azt kihirdetése napjára visszamenőleges hatállyal semmisítse meg. A Kúria kezdeményezte továbbá, hogy az Alkotmánybíróság mondja ki, hogy a fenti rendelkezés nem alkalmazható a Kúria előtt folyamatban lévő Kfv.IV.35.568/2019. számú ügyben, valamint valamennyi, a megsemmisítés időpontjában valamely bíróság előtt folyamatban lévő egyedi ügyben. A Kúria megítélése szerint az Áht. 111. § (36) bekezdése - annak visszaható hatálya miatt - ellentétes az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésébe foglalt jogállamiságból eredő jogbiztonság követelményével.
- [31] 3. Az Alkotmánybíróság a 8/2020. (V. 13.) AB határozatban (a továbbiakban: Abh.) - az Áht. 60/A. § (1a) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására irányuló bírói indítvány elutasítása mellett - megállapította, hogy az Áht. 111. § (36) bekezdésének „, és 95. §-ával megállapított 60/A. § (1a) bekezdését” szövegrésze az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésébe ütközően alaptörvény-ellenes, ezért azt a kihirdetésére visszamenőleges hatállyal, 2019. július 9-ével megsemmisítette. Az Alkotmánybíróság elrendelte, hogy az alaptörvény-ellenes szövegrész a Kúria előtt Kfv.IV.35.568/2019. szám alatt folyamatban lévő felülvizsgálati eljárásban, valamint bármely bíróság előtt folyamatban lévő ügyben nem alkalmazható.
- [32] A Kúria az alkotmánybírósági határozat kézbesítését követően a Kfv.IV.35.285/2020. számon az eljárás folytatását rendelte el.
- [33] 4. A Kúria az Alkotmánybírósághoz intézett indítványában arra kívánt választ kapni, hogy az Áht. 60/A. § (1a) bekezdése alapján - mint ahogy arra az alperes felülvizsgálati kérelmében hivatkozott - meg kell-e változtatni a falugondnoki, tanyagondnoki ügyekben kialakított azon gyakorlatát, amelynek lényege szerint önmagában a szolgáltatáshoz használt új gépjármű rendszámának késedelmes bejelentése nem ad alapot a támogatás egészének visszakövetelésére, a alperes nevenak arányosítani kell a jogsértés súlyához képest. Ezt a gyakorlatot a Kúria az Áht. 60/A. § (1) bekezdése alapján alakította ki. E körben a Kúria utal arra, hogy az Abh. szerint „a bizonyítékok értékelése és a tényállás megállapítása körében **az eljáró bíró feladat- és hatáskörét nem korlátozza az a szabály, miszerint a jogalkalmazó szervek a jogkövetkezmények levonása során nem vagy csak korlátozottan rendelkeznek mérlegelési joggal. A bíróság és nem a hatóság az, amelyik megállapítja a bírói döntés tényállását és - ahogyan az ügycsoportban is történt - rávetíti arra a norma szövegét, azaz az egyedi ügyben értelmezi a jogszabályt, majd ezeket indokolt határozatba foglalja.** Mindez a konkrét esetben annak a bírósági felülvizsgálatát jelenti, hogy megvalósult-e a jogellenes igénybevétel, és ha igen, mi annak a jogszerű jogkövetkezménye. (Abh. Indokolás [100])
- [34] A fentiekből következően tehát a falugondnoki, tanyagondnoki ügyekben az Áht. 60/A. § (1) bekezdéshez kapcsolódó kúria gyakorlat rögzült, azt változatlan jogszabályi feltételek mellett az alperesnek követnie kellett volna. (A Kúria itt jegyzi meg, hogy ha az Államkincstár ezekben az ügyekben úgy értékelte, hogy a jogsértés súlyához képesti arányosítást nem tudja elvégezni, a kúriai döntések tartalma alapján lehetősége lett volna az eljárás megszüntetésére.) Az alperes azonban nem kereste azokat az eljárási lehetőségeket, amelyekkel a bírósági döntéseknek eleget tehet, e helyett a

jogszabályi feltételek változtak. A Mód.tv. 111. § (36) bekezdése az Áht. 60/A. § (1a) bekezdését a folyamatos ügyekben is alkalmazni rendelte, amely az Alkotmánybíróság szerint is az eddigi kúriai gyakorlat megváltoztatásához vezetett volna. Az Abh. értelmében „a jogerős döntésekbe foglalt eredeti (avagy „régí”) jogkövetkezményt az Áht. 60/A. § (1a) bekezdésének alkalmazási hatálya vetette el a hatálybalépésekor folyamatban volt ügyekben. Míg a bírói törvényértelmezés szerint kizárt volt a támogatás teljes összegének a visszafizetése, addig a Módtv. hatályba léptető rendelkezése értelmében ez az egyetlen megállapítható jogkövetkezménnyé vált. Tehát az Áht. 111. § (36) bekezdésének támadott része az eredeti jogkövetkezményt előíró, jogerős ítélettel rendelkező ügyekben új, a régitől eltérő jogkövetkezményhez vezet.” (Abh. Indokolás [112])

[35] A alperes neve által benyújtott felülvizsgálati kérelem szerint az Áht. 111. § (36) bekezdésével hatályba léptett 60/A. § (1a) bekezdése az eredeti jogalkotói szándékot pusztán egyértelműsítette, annak tartalma már benne volt korábban az Áht. 60/A. § (1) bekezdésében. Ezzel kapcsolatban ki kell emelni, hogy az Alkotmánybíróság az Abh.-ban hangsúlyozta: „az Áht. 111. § (36) bekezdésének támadott része és az általa alkalmazni rendelt Áht. 60/A. § (1a) bekezdése kétség kívül nem képezte a részét a 2019. július 10. előtt hatályos jognak és az addig folytatott hatósági, illetve bírósági eljárásoknak. Ezeknek a bekezdéseknek a tartalma nem fogható fel úgy, mintha azok mindig is benne lettek volna az Áht.-ban. A jogalkotó által alkotott jogszabályi rendelkezéseknek ugyanis van saját időbeli hatályuk, ellentétben például az alkotmányos követelménnyel...” (Abh. Indokolás [111])

[36] A Kúria ezt figyelembe véve hangsúlyozza, hogy amennyiben a jogszabályi feltételrendszer érdemben változott az Áht. 60/A. § (1a) bekezdésével, úgy a Kúria által az Áht. 60/A. § (1) bekezdése alapján erre az ügycsoportra kialakított értelmezés egy lezárt autonóm értelmezési struktúrát képez, amely csak akkor változhat, ha ezekben az ügyekben hozzákapcsolható az Áht. 60/A. § (1a) bekezdése.

[37] Az Alkotmánybíróság viszont azt állapította meg, hogy Az Áht. 111. § (36) bekezdésével hatályba léptetett Áht. 60/A. § (1a) bekezdése a 2019. július 9. előtt indult ügyekben nem kapcsolható össze a már önállósult kúriai jogértelmezéssel, mert annak hatályba léptetése Alaptörvénnyel ellentétes módon visszaható hatályú. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy „az Áht. 111. § (36) bekezdése folytán levonható jogkövetkezmény három tekintetben is *ad malam partem* jellegűnek minősül. Egyrészt külön vizsgálódás nélkül is nyilvánvaló, hogy hátrányosabb a támogatás egészét kamatokkal együtt visszafizetni, mint annak egy kisebb részét vagy semmit sem. Ez még akkor is így van, ha a hátrány teljesen pontosan nem határozható meg forintban. Másrészt absztrakt szinten is jogvesztést jelent a mérlegelés korlátozásán keresztül elveszíteni a jogsértés súlyával arányban álló jogkövetkezmény lehetőségét. Harmadrészt egyértelmű, hogy kedvezőtlen, ha a legalább részlegesen pernyertes felperes teljes mértékben elveszíti a közigazgatási pert. Tehát az Áht. 111. § (36) bekezdése folytán levonható új jogkövetkezmény hátrányos, jogvesztést eredményező változást okozott.” (Abh. Indokolás [113])

[38] Az Alkotmánybíróság szerint tehát az Áht. 111. § (36) bekezdésének támadott része ellentétes a hátrányt okozó visszaható hatály tilalmával. A tényállás már létrejött a sérelmezett szabály hatálybalépése előtt; azt mégis alkalmazni kell rá a folyamatban lévő ügyekben; ez az adott ügycsoportban a kúriai ítéletekben foglaltakhoz képest új, a régitől eltérő jogkövetkezményhez vezet, ami hátrányt, jogvesztést eredményező változást okoz a közigazgatási bíróságnál jogvédelmet kereső felperes számára.

[39] Azzal összefüggésben, hogy a jogszabály-módosítás - annak indokolásában is kifejezett - célja a

kúriai gyakorlat megváltoztatása volt, az Alkotmánybíróság a következőket hangsúlyozta: „A jelen ügy sajátos többletelemeként utalni kell arra, hogy a sérelmezett jogszabálysabály-módosítás az ítéletek jogerejét lerontotta az ügyfelek hátrányára a folyamatban lévő közigazgatási jogvitákban. Ez abban az értelemben volt így, hogy a támadott szabály alkalmazása által a jogerős közigazgatási bírósági ítéletek rendelkező része és indokolása a közigazgatási hatósági eljárásokban kiüresedett. Megjegyzendő, hogy a sérelmezett szabály a Kp. 97. § (4) bekezdését is erodálta. **Megjegyzendő továbbá az is, hogy a közigazgatási bíróság új eljárásra utasító döntésével ellentétben álló megismételt hatósági eljárásban hozott döntés semmis** {lásd: az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény 123. § (1) bekezdés f) pontja}. **A bíróság a véglegesség igényével jogerős és mindenkit kötelező döntést hozott arról, hogy a kincstár nem kötelezheti az önkormányzatot a támogatás egészének a visszafizetésére.** Az újonnan alkotott jogszabályi rendelkezés mégis arra az eredményre vezet(ne), hogy a kincstár az önkormányzatot a támogatás egészének a visszafizetésére kötelezi.” (Abh. Indokolás[115])

- [40] A fentiek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Áht. 60/A. § (1a) bekezdése csak azokban az eljárásokban alkalmazható, amelyek eredetileg 2019. július 9. után indultak. (Abh. Indokolás [118])
- [41] 5. Mivel jelen ügyben a közigazgatási eljárás 2019. július 9. előtt indult, ezért a Kúria az Áht. 60/A. § (1) bekezdéséhez kapcsolódó korábbi indokai alapján tartotta fenn hatályában az elsőfokú bíróság döntését, amelynek lényege a következő:
- [42] 5.1. Az alperes vizsgálhatta a falugondnoki szolgáltatás azon adminisztratív - konkrétan a Korm. rendelet 1. melléklet 3.1.1. pontjában foglalt - feltételét, hogy a szolgáltatáshoz használt gépjármű gyártmányának, típusának és rendszámának szerepelni kell a szolgáltatói nyilvántartásban. Erre alapot az Áht. 57. § (1) és (2) bekezdése, valamint az 59. § (1) bekezdése biztosít. Az alperes hatósági ellenőrzési jogköre kiterjed az önkormányzatok éves költségvetési beszámolója alapján az állami támogatások elszámolására, felhasználására és a beszámoló alapjául szolgáló dokumentumok ellenőrzésére is.
- [43] 5.2. A kincstár ellenőrzési hatásköre nemcsak a szakmai szabályok megsértésére terjed ki, hanem kiterjed a nyilvántartás vezetésére vonatkozó szabályok megtartásának ellenőrzésére is. Ezt a Kúria az Áht. 60/A. § (1) bekezdés a) pontján túl a Kvtv. 2. melléklet III. 3. e) pontjával, illetve az alperesi határozat meghozatalakor hatályos Korm. rendelet 27. § (1) bekezdésével, 1. számú mellékletének 3.1.1. és 3.1.2. pontjaival indokolta. E jogszabályi rendelkezésekből következően releváns körülmény az adatok nyilvántartásba történő, a valóságnak megfelelő bejegyzése, a bejegyzés a jogszerű működés feltétele.
- [44] 5.3. Az alperes által alkalmazott visszafizetési kötelezettség aránytalan, sérti az Áht. 60/A. § (1) bekezdését. A Kvtv. 2. melléklet 3. e) pontja értelmében a falugondnoki vagy tanyagondnoki szolgáltatás fajlagos összege 2.500.000 forint/szolgálat. Jelen ügyben az alperes által helybenhagyott határozat a felperesi önkormányzat terhére a teljes támogatás és kamatai visszafizetési kötelezettségéről rendelkezett.
- [45] Az Áht. 60/A. § (1) bekezdése szerint jogosulatlan igénybevétel esetén lehetőség van a támogatás teljes, de lehetőség van a támogatás részleges visszavonására is: a visszafizetési kötelezettség a jogosulatlan igénybevétellel érintett részre terjedhet ki. A Kúria megítélése szerint e körben értékelhető, hogy a felperes a szolgáltatást valójában nyújtotta, a nem megfelelő bejelentésen túl a további jogszabályi feltételeknek - legyen az a Szocvtv.-ben, Kvtv.-ben, vagy a Korm. rendeletben

foglalt szabály - eleget tett. A támogatás teljes visszavonása akkor lett volna arányos szankció, ha szolgáltatást a felperes nem nyújtja, vagy pl. a gépjárművet nem pótolja, vagy olyan gépjárművet vett volna igénybe, amely alkalmatlan a falugondnoki feladatok ellátására stb. Ilyen körülményt a hatóság nem tárt fel. Kiemelendő továbbá, hogy a szolgáltatói nyilvántartásban folyamatosan szerepelt bejelentett és alkalmas gépjármű, továbbá értékelésre szorul az is, hogy az újabb gépjárművet a felperes - ugyan késve - de mégis bejelentette.

- [46] Mindezeket figyelembe véve a Kúria azt állapította meg, hogy sérti az Áht. 60/A. § (1) bekezdését az a hatósági határozat, amely nem a tényálláshoz igazodó arányos visszafizetési kötelezettséget ír elő.
- [47] 5.4. Az Alkotmánybíróság az Abh.-ban azt rögzítette, hogy „az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése nem a materiális igazsághoz vezető bírósági eljáráshoz való alapjogot tételezi. Ez az eljárási alapjog sem morális értéktételre fejez ki. A tisztességes bírósági eljáráshoz való jog az eljárás egészének a minőségét védi, ami korlátozhatatlan, mert már maga is jogi mérlegelés eredménye. A tartalmát különböző részjogosítványok képezik. Ezek egyike a bírósághoz fordulás joga, amelynek az a rendeltetése közigazgatási ügyekben, hogy a bíróság - erre irányuló megfelelő kérelem esetén - ne csak formálisan, hanem tartalmilag is felülvizsgálhassa a hatósági eljárás és döntés jogszerűségét.” (Abh. Indokolás [50])
- [48] Az alperes szerint, ha egybevetjük az Alaptörvény R) cikkének (2) bekezdése szerinti alapvetést az Alaptörvény XXIV. cikkének (1) bekezdésével, akkor álláspontja szerint egyértelműen az R) cikkben megkövetelt, a jogszabályok kötelező megtartására irányuló alaptörvényi elvárás az, ami nagyobb súllyal bír a XXIV. cikk (1) bekezdésben foglalt tisztességes ügyintézéshez való joggal szemben.
- [49] Az Alaptörvény R cikk (2) bekezdése szerint „Az Alaptörvény és a jogszabályok mindenkire kötelezőek.”, a XXIV. cikk (1) bekezdése értelmében „Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék. A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni.”
- [50] A Kúria rámutat, hogy az Alaptörvény fenti szabályai nem kerültek egymással szembe, de nem is kerülhettek. A tisztességes ügyintézéséhez, vagy a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog a maga teljességében abszolút jog, ahogy a fent idézett Abh. is rögzíti: korlátozhatatlan. Korlátozhatatlan joggal szemben nem hozható fel más jog vagy alkotmányos érték, amellyel szemben a korlátozhatatlan jognak engednie kell, mert akkor abszolút minőségét vesztené el. Másfelől nem is áll vele szemben az az alkotmányos alapelv, hogy a jogszabályok mindenkire kötelezőek, hiszen a jogszabályok tartalmát a bíróságok értelmezik az adott ügyre, és ahogy az Alkotmánybíróság fenti határozata is rögzítette, ez az értelmezés kötelező az Alap törvény R. cikk (2) bekezdése alapján mindenkire, így az alperesre is.
- [51] Végül a Kúria utal arra, hogy az Abh.-ban az Alkotmánybíróság rámutatott: „a jogrendszer tartópillérét képező Alaptörvény még akkor sem lehet érzéketlen az anyagi igazságosságra, ha annak feltétlen érvényesülésére jogot nem biztosít. Az Alaptörvényben lefektetett alapelvek, intézmények, jogok és garanciák adják azt az alaphálózatot, amelyre az anyagi igazság érvényre juttatásához szükséges és az esetek többségében arra alkalmas jogrendszer épül. Kifejezetten ilyen az itt elemzett tisztességes hatósági eljáráshoz való jog [Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdés], ami a jog szintjén szól a tisztességességről. Bár nem garantálja, de előmozdítja az azon túli (materiális) igazságosságot, méltányosságot, amelynek esetleges sérelme közvetlenül és a jogvédelmet kereső

félre szabva válik érzékelhetővé a konkrét eljárásokban." (Abh. Indokolás [92])

[52] A fentiek alapján a Kúria a Kp. 121. § (2) bekezdése szerint a Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 13.K.27.394/2019/7. számú ítéletét hatályában fenntartotta.

Záró rész

[53] Mivel a felek tárgyalás tartására irányuló határozott kérelmet nem terjesztettek elő, s az ügyben tárgyalás tartását a Kúria sem látta indokoltnak, ezért a Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Kp. 115. § (2) bekezdése alapján alkalmazandó Kp. 107. § (1) bekezdése szerint tárgyaláson kívül bírálta el.

[54] A Kp. 35. § (1) bekezdése értelmében alkalmazandó, Pp. 81. § (5) bekezdése szerint a jogi képviselővel eljáró fél a perköltségét kizárólag jogszabályban meghatározott költségjegyzék előterjesztése útján számíthatja fel. A jogi képviselővel eljáró pernyertes felperes a felülvizsgálati eljárás során költségjegyzéket terjesztett elő, ezért a Kúria a perköltség viselésről való rendelkezést erre alapította.

[55] Az alperes az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 5. § (1) bekezdés c) pontja, a felperes az Itv. 5. § (1) bekezdés b) pontja alapján teljes személyes illetékmentességben részesül. Ezért az Itv. 50. § (1) bekezdése szerinti mértékű, a 39. § (3) bekezdés d) pontja alapján számított és a 62. § (1) bekezdés h) pontja értelmében feljegyzett felülvizsgálati eljárási illeték - figyelembe véve a Kp. 35. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 102. § (1) bekezdését is - az állam terhén marad.

[56] Az ítélet elleni felülvizsgálat lehetőségét a Kp. 116. § d) pontja zárja ki.

, 2020. június 23.

. Patyi András s.k. a tanács elnöke, Dr. Balogh Zsolt s.k. előadó bíró, Horváth Tamás s.k. bíró